

Sv. Lidmila,

prvomučednice a matka českého národa.

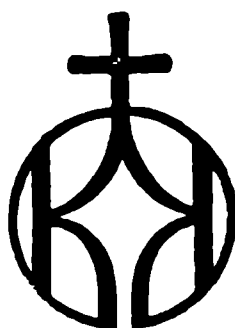

NAKLADATELSTVÍ KROPÁČ & KUCHARSKÝ

S V. L I D M I L A,
PRVOMUČEDNICE A MATKA ČESKÉHO NÁRODA.

DNE 16. ZÁŘÍ.

*** 860 — † 921**

PRAHA.
NAKLADATELSTVÍ KROPÁČ & KUCHARSKÝ.
1934.

»B O J O V N Í C I B O Ž Í«

**Životopisy svatých, blahoslavených a ctihodných
služebníků Božích.**

N A P S A L V Á C L A V K R O N U S.

- č. 1. Sv. Jan z Boha, přítel nemocných
- č. 2. Sv. Vincenc z Paula, apoštol lásky k bližnímu
- č. 3. Sv. Klement M. Hofbauer, apoštol velkoměst. lidu
- č. 4. Sv. Bernardetta Soubirousová, pasačka lurdská
- č. 5. Sv. Gabriel Possenti, vzor a ochránce mládeže
- č. 6. Bl. Petr Julian Eymard, původce nynějšího ruchu eucharistického
- č. 7. Ct. Anna Kateřina Emmerichová, stigmatisovaná služebnice Boží
- č. 8. Bl. Mlada Přemyslovna, ochrankyně čes. nár.
- č. 9. Bl. Jan Sarkander, vzor křest. statečnosti
- č. 10. Sv. Jan Berchmans, ochránce mládeže
- č. 11. Sv. Johana z Arku, statečná Panna Orleánská
- č. 12. Sv. Jan Nepomucký, mučedník zpověd. tajemství
- č. 13. Sv. Efrém Sýrský, učitel církevní
- č. 14. Sv. Zita, ochrankyně lidí služebných
- č. 15. Sv. Jan Eudes, původce úcty k Bož. Srdci P. a P. M.
- č. 16. Bl. Ondřej Bobola, bojovník za sjednocení pravoslaví s církví svatou
- č. 17. Sv. Jan Nep. Neumann, první čes. bisk. v Sev. Americe
- č. 18. Sv. Norbert, zakladatel řádu Premonstrátského
- č. 19. Sv. Václav, mučedník a dědic země české
- č. 20. Sv. Prokop, opat a ochránce český
- č. 21. Sv. Lidmila, prvomučednice a matka čes. národa
- č. 22. Sv. Vojtěch, biskup, mučedník a ochránce český
- č. 23. Sv. Antonín, velký divotvorce

VE VYDÁVÁNÍ SE POKRAČUJE!

Nihil obstat. Mons. Dr. Carolus Vrátný, censor. Imprimatur
Dr. Th. Opatrný, vicarius generalis. D. 10. 12. 1924

Při ústí potoka Vrutického, nyní Pšovka nazvaného, stával ve století devátém hrad Pšov. Tam narodila se r. 860 sv. Lidmila. Otec její, jménem Slavibor, byl knížetem kmene Pšovanů, kteří nejsouce tehdy ještě s Čechy sjednoceni, požívali samostatnosti.

Jak se jmenovala její matka a sourozenci, není známo, protože toho nelze spolehlivě doložit. Historické prameny nám dosvědčují, že Lidmila byla vychována v pohanství, neboť ve svém mládí ráda chodila tam, kde se modlám úcta vzdávala, a jim též ráda obětovala. Jest také jisto, že v dětství byla přidržována k domácím pracím a že byla vlídná a dobročinná ke každému.

Zdá se, že r. 872 musila Lidmila s ostatními prchnouti na Kamenec u Košátek, ježto tehda přitáhli Němci ke Pšovu, který pak zakrátko lehl popelem. Bůh tomu však chtěl, že obyvatelé Čech v tu dobu spojili se v jednotu pod vůdcem Bořivojem, knížetem kmene českého, a zabránili dalšímu postupu nepřátel, kteří pak od táhli.

V té době seznámila se Lidmila s knížetem Bořivojem a stala se jeho manželkou. Byla hodně mladičkou, ale na tom nesešlo, neboť takové sňatky bývaly tehda obyčejem. Sňatkem tím byl spojen kmen Pšovanů s Čechy navždy.

Na Moravě vládl tenkrát mocný kníže Svatopluk, jehož říše sahala až k Dunaji a daleko do Polska. Byl spříbuzněn s Bořivojem, snad sestra Bořivojova byla jeho manželkou.

Bořivoj jednou Svatopluka navštívil na jeho dvoře, který se nazýval Velehrad. Tam se setkal se sv. Metodějem, který učinil naň takový do-

jem, že Bořivoj o své újmě ho poprosil, aby ho vyučil křesťanskému náboženství. Metoděj se tomu rád podvolil a Bořivoje nakonec r. 874 pokřtil.

Z Velehradu vrátil se pak Bořivoj se svou družinou do Čech již jako křesťan. Sv. Metoděj dal mu s sebou kněze Kajcha a podle některých starých zpráv ještě několik jiných kněží.

Bořivoj se svou manželkou Lidmilou s počátku sídlil na starém, dobře opevněném hradě Levém Hradci, nedaleko Roztok u Prahy. Tam Lidmila z úst kněze Kajcha víru křesťanskou poznala. Brzo oblíbila si ji tak, že zatoužila mocně po sv. křtu, který jí sám sv. Metoděj později udělil.

Oba knížecí manželé čeští stali se tedy křesťany. První jejich starostí bylo vystavěti na Levém Hradci kostelík, pravděpodobně dřevěný, v němž se konaly služby Boží zvykem staroslověnským, a jak nasvědčuje stará píseň »Gospodi, pomiluj ny«, obřadem východním sv. Jana Zlatoústého.

Zanedlouho potom přestěhoval se Bořivoj se sv. Lidmilou na hrad pražský, který se zevnějškem svým podobal Levému Hradci. Město Prahy tehda teprve povstávalo. Zdá se, že Vyšehrad v tu dobu nebyl ještě ani obydlen. Příčiněním knížete Bořivoje byl na hradě pražském vystavěn kostelík ke cti Panny Marie, asi zase dřevěný. Tím se své choti Lidmile velmi zavděčil, neboť ona byla bohoslužeb velmi milovná.

Sv. Lidmila měla tři syny: Spytihněva a Vratislava. Třetí syn, jehož jméno není známo, brzy zemřel. Mimo tyto syny povila Lidmila také tři

dcery. Děti své vychovávala svědomitě a přísně podle zásad křesťanských. Výchova ta také se v jasném světle ukázala na obou jejích synech, když se ujali vlády v Čechách.

Sv. Lidmle však nebylo žítí dlouho v šťastném manželství, neboť kníže Bořivoj r. 889 zemřel. Jsouc nadmíru zarmoucena, pochovala svého muže na hradě pražském v kostele u Panny Marie. Jako vdova byla dobrou rádkyní syna svého Spytihněva, jenž po smrti otcově dosedl na knížecí stolec český.

Také se svým synem mladším Vratislavem se obírala sv. Lidmila velmi pečlivě. Spytihněv bohužel dlouho nevládl, neboť asi r. 915 zemřel. V tu dobu pravděpodobně oženil se Vratislav s Drahomíří, knížecí dcerou z polabských Stodoranů neboli Havolanů, kteří byli větví velikého národa Luticů neboli Veletů, usedlých při řece Havole v nynějším Braniborsku.

Drahomíř před svatbou dala se pokřtiti. Manželu svému povila tři syny: Václava, Boleslava a Spytihněva a čtvero dcer, z nichž jménem se připomíná jen Přibyslava, Kronikář z 11. století, vlášský mnich Vavřinec, nazývá Drahomíř bohulibou manželkou knížete Vratislava, podle jiných byla prý vždycky ženou svéhlavou, pánovitou a hrdou.

Sv. Lidmila lnula ke svým vnoučatům něžnou láskou, zejména o Václava měla velikou péči. Staré zprávy chválí sv. Lidmilu pro to, že Václava dala učit nejprve knihám slovanským, pak teprve latinským a nakonec prý také řeckým.

Laskavostí svou zahrnovala však nejen své.

nýbrž i cizí. Krásné svědectví v té příčině o ní vydává její pravnuk Kristián, který dí: »Byla matkou chudých, podporou chromých, očima slepých, zbožnou utěšitelkou sirotků a vdov. Byla nábožnou v modlení, uvězněným neúnavnou navštěvovatelkou a ve všech dobrých skutcích dokonalou. Také rozličnými dary zlatými a stříbrnými kostely obohatila z majetku jí od Boha svěřeného. Kdybychom chtěli všechny její znamenité ctnosti vypisovati, nedostávalo by se nám ani světla denního ani blány«, totiž pergamenu, na kterém se tehdy psalo.

Sv. Lidmila byla bolestně dojata, když dne 13. února r. 921 umřel třetí její syn, panující kníže Vratislav a pohřben byl v dřevěném kostele u sv. Jiří na hradě pražském, kde až dosud stojí jeho náhrobek. Hned po pohřbu usnesli se všichni lechové čeští dáti Lidmile, služebnici Kristově, nedospělého Václava i Boleslava na vychování. Drahomír, jsouc povahy ctižádostivé, panovačné a prudké, záviděla tchýni své úctu, kterou jí lechové tím prokázali. Závist ji tak posedla, že si usmyslila stařenu stůj co stůj sprovoditi se světa.

Nejstarší legenda dobře vystihuje náladu Drahomířinu samomluvou, kterou jí vkládá do úst: »Proč pak ona Lidmila má býti téměř mou paní? Zahubím ji a budu dědičkou veškerého jejího jmění a budu pak vládnouti svobodně, jak se mi uzdá!«

Sv. Lidmila poznavši, že snacha na ni až hrůza nevraží, vzkázala jí po poslech: »Po žádné části vlády tvé hříšně jsem netoužila, ani žádného panování nad tebou si nežádám. Vezmi syny své

nazpět a vládní s nimi, jak ti libo. Mně pak dovol sloužiti všemohoucímu Kristu, na kterém místě chceš.«

Drahomíř však hořela tak vášnivou zlobou, že sv. Lidmilu ani vyslechnouti nechtěla. Světice tedy se odebrala na hrad Tetín u Berouna, aby tam zbytek svého života ozlatila dobrými skutky, jež zejména po smrti svého chotě velmi horlivě konala. Předvídala však i ve svém ústraní, že odchodem svým z Prahy hněvu Drahomířina nezmírní.

Snacha její vědouc, že valná většina Čechů lne stále vroucně k Lidmili, obávala se tím více o svůj prestiž a proto spřádala krvežíznivý plán dále a tím lačněji. Tajné porady a úmluvy se konaly pak na hradě pražském tím horečněji. Sám sv. Václav, odloučený od své milované babičky, tušil, že se jí úklady strojí.

Přípravy ty nezůstaly ani před jinými ušlechtilými dušemi utajeny. Někteří zbožní křesťané dokonce zpravili sv. Lidmilu včas o zločinných záměrech Drahomířiných. Stařena přijala zvěst tu klidně. Místo útěku dala zavolati kněze Pavla, vyzpovídala se a při mši sv. přijala Nejsvětější svátost. Potom celý den prodlévala na zbožných modlitbách.

Večer pak s ozbrojenci vpadli na Tetín dva přední velmožové a rádci kněžny Drahomíře, jménem Tuman a Kovan a násilím vnikli do komnaty sv. Lidmily. Světice chtějíc následovati příkladu svatých mučedníků, řekla zlosynům odhodlaně: »Jestliže jste přišli, abyste mne utratili, zapřisahám vás, setněte mi mečem hlavu!« Přání jejímu však nebylo vyhověno, neboť vrahové

šlechtnou matku českého národa zardousili. Stalo se to z 15. na 16. září r. 921.

Služebníci svaté kněžny, jsouce postrašení, se rozprchli a teprve druhého dne vykopali hrob vedle zdi hradní a pochovali ji s velikým pláčem.

R. 925 se ujal vlády v Čechách sv. Václav, který se postaral o to, aby tělo jeho babičky bylo přeneseno na hrad pražský. Když hrob její otevřeli, našli její tělo neporušené. Kněz Pavel je vyzvedl, zavinul do skvostného šatu a přenesl s velikou uctivostí do Prahy k sv. Jiří, kde podnes odpočívá.

Sv. Lidmila uctívána byla hned od počátku jako ochránkyně země české. Staré životopisy její se zachovaly v jazyku slovanském a latinském. Při hodinkách zpívali kněží: »Ó, matko Čechie, Lidmilo, květe milosti! Ó, šťastná patronko, účastna nebeského ráje a slávy, skvějíc se pod korunou! A jak jasnou tváří pohlížíš na krále nad obvyklost lidskou, sídla dnes již nebeské slávy požívajíc s palmou vítězství, nás svou pomocí přived' ke cti a jasnosti svatých z temnoty světa!«

A starý spisovatel dodává: »Pozorujtež tedy, Čechy, jak vzácno jest, co máte, oznamujtež, nezamlčujte slávy a pocty, kterou výhradně máte, jaký poklad vám svěřen tak líbezný a podivuhodný. Slavte památku její! Znamenejtež, co ctíte a ctěte, co znamenáte! Považte přímluvu její a zaradujte se při uctívání a následování příkladu sv. Lidmily!«

»Tak svět ~~světlo~~ vaše před lidmi, ať vidí skutky ~~váše~~ ~~dobře~~ ~~vaše~~ Otce, jenž jest v nebesích,« (Mat. 5, 16.)

B O J O V N Í C I B O Ž

N A P S A L V Á C L A V K R O N U

S E Š I T 21

C E N A 50 H A L